

GOTTFRIED AUGUST BÜRGER

*Uimitoarele călătorii și aventuri,
pe uscat și pe apă, ale baronului*

von Münchhausen

*așa cum obișnuia să le povestească el însuși, la
un pahar de vin, prietenilor săi*

Traducere de I.M. Sadoveanu

Desene de Franz Gottfried

EDITURA CARTEX 2000

CUPRINS

<i>Personajul și sindromul Münchhausen</i>	7
O călătorie plină de peripeții.....	13
Povestiri vânătoarești	19
Doi câini și un cal	29
Călătorie pe o ghiulea	42
Prima aventură pe mare	50
A doua aventură pe mare	58
A treia aventură pe mare	62
A patra aventură pe mare	64
A cincea aventură pe mare	68
A șasea aventură pe mare	74
A șaptea aventură pe mare	81
O călătorie la Gibraltar	85
A opta aventură pe mare	100
A noua aventură pe mare	106
A zecea aventură pe mare	109
Călătorie prin lume, precum și alte minunate aventuri	115

Personajul și sindromul Münchhausen

Personajul istoric Karl Friedrich Hieronymus, baron de Münchhausen a fost un ofițer german, un mercenar în solda armatei ruse, născut la data de 11 mai 1720 și mort pe data de 22 februarie 1797. Probabil că doar istoricii specializați în chestiuni militare ar mai fi vorbit despre el dacă nu ar fi devenit unul dintre eroii populari ai literaturii germane.

Povestea reală a ofițerului merită evocată pe scurt pentru gustul cititorului pasionat de comparații între sursele istorice și prelucrările literare (ficționale). Karl Friedrich Hieronymus a luptat vreme de un deceniu în armata Elisabetei I a Rusiei împotriva Imperiului otoman în Crimeea, iar în 1750 a fost numit căpitan de cavalerie, înainte de a părăsi armata rusă.

La întoarcerea în Germania, se confesează scriitorului Rudolf Erich Raspe, evocând aventurile sale „extraordinaire“. Este supranumit „baronul mincinos“, pentru că avea „înzestrarea“ de a inventa călătorii și experiențe limită. Spunea că a ajuns pe Lună, unde ar fi dansat cu Venus. Destinul său și inventivitatea sa debordantă devin la fel de legendare precum cele ale omologului său francez Cyrano de Bergerac. Inspirându-i pe medici, numele său este dat inclusiv unei maladii psihiatrice grave: sindromul Münchhausen. Victimele acestui

sindrom simulează toate simptomele unei boli pentru a atrage atenția asupra lor.

Poveștile extraordinare ale baronului constituie preluarea unui imaginar colectiv care a operat cu amplificările specifice circulației orale. În 1785, scriitorul german Rudolf Erich Raspe culege, ordonează și publică aceste povești (așa cum îi fuseseră spuse chiar de baronul de Münchhausen) în engleză, purtând titlul *Baron Münchhausen's Narrative of his Marvellous Travels and Campaigns in Russia*.

Un an mai târziu, Aventurile sunt traduse de Gottfried August Bürger (1747 – 1794), profesor la universitatea din Göttingen, cu titlul *Abenteuer des berühmten Freiherrn von Münchhausen*. Mai mult decât o traducere, Bürger reformulează istoriile și oferă o versiune ceva mai poetică și mult mai satirică decât cartea lui Raspe.

Așa s-a născut una dintre cele mai îndrăgite cărți ale copilăriei și tot astfel plăcerea oamenilor obișnuiți de a-și inventa aventuri excepționale se identifică cu personajul von Münchhausen și cu sindromul omonim.

Lucian Pricop